2026

SANSÜR YASASI DAVALARI

RAPOR

HALKI YANILTICI BİLGİYİ ALENEN YAYMA SUÇU (217/A) VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE ETKİSİ 2024-2026

MLSA

HALKI YANILTICI BİLGİYİ ALENEN YAYMA SUÇU VE İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE ETKİSİ

SANSÜR YASASI DAVALARI

MLSA

2026

MEDYA VE HUKUK ÇALIŞMALARI DERNEĞİ (MLSA)

Gümüşsuyu Mah. İnönü Cad. Ankara Palas No:59 D:5 Beyoğlu

İstanbul / Türkiye

info@medyavehukuk.org

www.mlsaturkey.com

Mart 2026

Kapak Fotoğrafı: Can Öztürk

MLSA HAKKINDA

Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği (MLSA) 2018 yılından beri ifade özgürlüğü alanında faaliyet gösteren bir sivil toplum kuruluşudur. Başta gazeteciler, medya mensupları ve insan hakları savunucuları olmak üzere ifade özgürlüğü ihlal edilen kişilere hukuki destek sağlamakta, onları ulusal ve uluslararası hukuki süreçlerde temsil etmektedir.

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi başta olmak üzere uluslararası kuruluşlara düzenli bildirimler yaparak savunuculuk faaliyeti yürüten MLSA, hak temelli faaliyetler konusunda gazeteciler, avukatlar ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik kapasite geliştirme çalışmaları sürdürmektedir.

MLSA ayrıca FreeWeb platformu çerçevesinde Türkiye'de internet özgürlüğünü ve sansürü izlemekte ve bu alandaki gelişmeleri takip etmektedir. Buna ek olarak sivil toplum kapasite geliştirme programıyla dernek ve vakıflara hukuki ve kurumsal destek sağlamaktadır. MLSA web sitesi, bağımsız gazetecilerin makalelerini yayınlayarak, çalışmalarını duyurabilecekleri bir alan yaratmaktadır.

MLSA, Türkiye'deki en geniş dava izleme programını 2018'den beri yürütüyor ve düzenli raporlar yayımlıyor. Bugüne kadar 3.000'in üzerinde duruşmanın takibini yapan MLSA Dava Takip Programı, birçok medya kuruluşu ve hak örgütüne kaynak sağlıyor.

İÇİNDEKİLER

MLSA Hakkında **5**
Yönetici Özeti **10**
Hukuki Çerçeve **11**
Yasalaşma süreci 11
Anayasa Mahkemesi, iptal talebini reddetti 12
Venedik Komisyonu'nun Raporu: Öngörülemez 13
Uluslararası ifade özgürlüğü kuruluşu ARTICLE19: Yasa kanunilik kriterlerini karşılamıyor 15
MLSA, Sansür Yasası'nı Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne taşıdı 16
Verilerin analizi **17**
Yöntem 17
Davalara genel bakış 17
Yargılama Sonuçları 18
Tutukluluk 19
Kriz Dönemlerinde Yoğunlaşma 19
Örnek davalar tablosu **20**
Verilen cezaların özetleri 21
Değerlendirme ve Örüntüler **21**
Süreç Cezası: Beraat Kazanmak Bile Yetmiyor 21
Gazeteciler ile Gazeteci Olmayanlar Arasındaki Ayrışma 22
Yasanın Kapsamının Genişlemesi 22
HAGB'nin Caydırıcı İşlevi 22
Uluslararası Standartlarla Uyumsuzluk 22
Politika Önerileri **23**
Yasama Organına 23
Yargıya 23
Uluslararası Aktörlere 23
Yöntem ve Kısıtlamalar **24**
Sonuç **24**

YÖNETİCİ ÖZETİ

Kamuoyunda 'sansür yasası' olarak bilinen 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma' suçu (TCK 217/A), 18 Ekim 2022'de yürürlüğe girdi. Bu rapor, Medya ve Hukuk Çalışmaları Derneği'nin (MLSA) yürüttüğü dava izleme programının verileri esas alınarak yasanın üç yıllık uygulamasını analiz etmektedir. Rapor, Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin desteğiyle hazırlanmıştır.

39	21+	%72+	7
İzlenen duruşma	Tespit edilen dava	Gazeteci sanık sayısı	HAGB kararı

MLSA'nın izlediği 39 duruşma, şu tabloyu ortaya koymaktadır:

Yasanın uygulandığı davaların büyük çoğunluğu (%72'nin üzerinde) gazetecileri, muhabir ve medya çalışanlarını hedef almaktadır.

Gazetecilerin yargılandığı davalarda sonuçlanan tüm davalar beraatle ya da devam eden yargılamayla sürmektedir. Hiçbir gazeteci bu maddeden kesinleşmiş hapis cezası almamıştır.

Gazeteci olmayan sanıklarda (sosyologlar, aktivistler, iş insanları, avukatlar) mahkûmiyet oranı daha yüksek; mahkûmiyetlerin büyük bölümü HAGB ile sonuçlandırılmaktadır.

Yasa, 6 Şubat 2023 depremleri, seçim süreçleri ve yargı haberciliği gibi siyasi açıdan hassas dönem ve konularda yoğunlaşmaktadır.

Başlangıçta gazetecileri hedef alan yasa, üç yılda iş dünyası temsilcilerini (TÜSİAD), baro yöneticilerini, sağlık çalışanlarını ve sosyal medya kullanıcılarını da kapsayacak biçimde genişlemiştir.

Uzun süren yargılama süreci, yüksek hukuki maliyetler ve tutukluluk riski, kovuşturmalar beraatle sonuçlansa bile önemli bir caydırıcı etki (chilling effect) yaratmaktadır.

HUKUKİ ÇERÇEVE

YASALAŞMA SÜRECİ

"Halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçu, kamuoyunda "dezenformasyon yasası" diye anılan paketle birlikte gündeme geldi. Düzenleme, gazetecilik açısından iki nedenle tartışma yarattı. Birincisi, "gerçeğe aykırı bilgi" ve "kamu barışı" gibi kavramların yoruma açık olduğu eleştirisiydi. İkincisi, hapis cezası tehdidinin haber yapma faaliyetinde caydırıcı etki yaratacağı kaygısıydı.

Teklif süreci TBMM kayıtlarına göre 26 Mayıs 2022'de başladı. "Basın Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" 2/4471 esas numarasıyla Meclis'e sunuldu. Düzenleme ile internet haber sitelerine Basın Kanunnu koruması getirilirken, kamuoyunda sansür yasası olarak tanımlanan 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' suçu da düzenleme ile Türk Ceza Kanunu'nun 217/A maddesi olarak eklendi.

Teklif, TBMM Adalet Komisyonu başta olmak üzere komisyonlarda ele alındı. Ardından Genel Kurul gündemine geldi ve 13 Ekim 2022'de kabul edilerek 7418 sayılı Kanun oldu. Düzenleme, 18 Ekim 2022 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Gazetecilik meslek örgütleri, teklifin daha ilk günlerinde "dezenformasyonla mücadele" gerekçesinin, pratikte gazeteciliğe baskıyı artırabilecek bir çerçeveye dönüştüğünü savundu. Türkiye Gazeteciler Sendikası, 27 Mayıs 2022 tarihli açıklamasında teklifi "sansür" olarak niteledi ve geri çekilmesi çağrısı yaptı. Çağdaş Gazeteciler Derneği de aynı tarihte, basın örgütlerinin görüşleri alınmadan hazırlanan bir düzenlemenin "dezenformasyona çare olamayacağını" söyledi.

Ekim 2022'de oylama yaklaşırken eleştiriler daha görünür hâle geldi. Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, Meclis'te kabulün ardından yaptığı açıklamada yasanın yurttaşın habere erişimini zorlaştıracağı ve basın özgürlüğünü sınırlayacağı görüşünü paylaştı. Bazı ortak açıklamalarda, paketin yalnızca ceza maddesiyle değil; internet haber siteleri, resmî ilan sistemi ve idari yaptırımlar gibi başlıklarla da medya alanında ekonomik ve idari baskıyı artırabileceği savunuldu.

Uluslararası basın özgürlüğü kuruluşları da benzer kaygıları dile getirdi. Committee to Protect Journalists, Ekim 2022'de Meclis oylaması öncesinde tasarının onaylanmaması çağrısı yaptı ve "yanlış bilgi" başlığının kriminalizasyon riski taşıdığını vurguladı. International Federation of Journalists ve Reporters Without Borders da ortak açıklamalarında, düzenlemenin çevrimiçi alanda kapsamlı sansür ve gazeteciliğin cezalandırılması riskini büyüttüğünü savundu.

OSCE Representative on Freedom of the Media ise 10 Ekim 2022 tarihli açıklamasında, teklifin çevrimiçi alanda dezenformasyonun yayılmasını suç saydığını ve 3 yıla kadar hapis tehdidi içerdiğini belirterek, metnin Teresa Ribeiro tarafından "taahhütlerle uyum" açısından gözden geçirilmesi çağrısıyla eleştirildiğini duyurdu.

Adalet Bakanlığı kanadı ise eleştirilere karşı, maddenin "her paylaşımı" hedeflemediğini savundu. Dönemin Adalet Bakanı Bekir Bozdağ, düzenlemenin "bireysel değil, toplumsal barışı bozmaya dönük" durumlarda devreye gireceğini söyledi ve örnek olarak Gezi, Kobani ve Hendek gibi olaylara atıf yaptı.

Meclis görüşmelerine ve kamu tartışmasına yansıyan temel çatışma, bu gerekçe ile gazetecilik örgütlerinin kaygıları arasındaydı. Resmî söylem "dezenformasyonla mücadele" vurgusu yaptı. Meslek örgütleri ise suç tanımının belirsizliğinin, özellikle kamu yararını ilgilendiren haberlerde ve kriz dönemlerinde, gazeteciler üzerinde otosansürü artırabileceğini söyledi.

ANAYASA MAHKEMESİ, İPTAL TALEBİNİ REDDETTİ

Anayasa Mahkemesi, kamuoyunda "dezenformasyon maddesi" olarak tartışılan "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçunu (TCK 217/A) iptal etmedi. Mahkeme, E.2022/129, K.2023/189 sayılı kararıyla düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olmadığına oyçokluğuyla hükmetti. Karar 8 Kasım 2023 tarihli; 23 Şubat 2024'te Resmî Gazete'de yayımlandı.

İptal davasını, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin Altay, Özgür Özel ve Engin Özkoç ile birlikte 132 milletvekili açtı. Başvuruda; düzenlemenin ifade ve basın özgürlüğü üzerinde ağır baskı kuracağı, maddede geçen kavramların "muğlak" olduğu ve bunun keyfî uygulamalara kapı aralayacağı savunuldu.

Mahkeme çoğunluğu, "suçun unsurlarının ve yaptırımının açık olduğu" görüşünden hareket etti. Karara göre kural; maddi ve manevi unsurları, cezanın sınırları ve nitelikli halleri bakımından "tereddüde yer vermeyecek" şekilde düzenlendiği için belirsiz sayılmadı.

Kararda, suçun oluşması için tek bir şartın yetmediği vurgulandı. Buna göre, "gerçeğe aykırı" bir bilgi olacak; bu bilgi ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlıkla ilgili olacak; "kamu barışını bozmaya elverişli" şekilde ve alenen yayılacak; ayrıca fail "sırf endişe, korku veya panik yaratmak" saikiyle hareket edecek. Mahkeme, bu koşullardan biri eksikse suçun doğmayacağını belirtti.

Mahkemenin en dikkat çeken kısmı, "gerçeğe aykırı bilgi" tartışmasına getirdiği çerçeve oldu. Karar, basının "savcı gibi" mutlak doğrulamaya zorlanamayacağını hatırlattı ve ölçüyü "mutlak gerçek" değil, olgusal temele dayanan "görünür gerçeklik" olarak tarif etti. Yani bir bilginin, yayımlandığı anda görünür gerçekliğe uygun olması hâlinde "o an için gerçek sayılmasının" mümkün olduğu anlatıldı.

Mahkeme, bu yaklaşımı iki ek şartla güçlendirdi. Birincisi, "gerçeğe aykırı bilgi"nin ancak doğruluğu kanıtlanabilir olay ve olgularla ilgili olabileceği; değer yargılarının veya bu yargılardaki hataların suç kapsamına girmeyeceği belirtildi. İkincisi, failin yaydığı bilginin "o aşamada gerçeğe aykırı olduğunu bilmesi" gerektiği; yayıldığı anda gerçeğe aykırılığı bilinmeyen veya sonradan ortaya çıkan bilgilerde suçun oluşmayacağı ifade edildi.

Öte yandan karar, muhalefet şerhleriyle birlikte okunduğunda bambaşka bir tartışmayı da açıyor: "Bu güvenceler metinde mi var, yoksa iyi niyetli yorum beklentisi mi?" Karşı oy yazıları, kuralın kâğıt üzerinde çok koşul saydığı hâlde, uygulamada geniş bir cezalandırma alanı doğurabileceği uyarısı yaptı.

Karşı oyların en sert itirazı "belirlilik" başlığında toplandı. Karşı oy sahiplerine göre maddede somut ve öngörülebilir olan neredeyse tek şey, cezanın 1–3 yıl hapis aralığı. "Gerçeğe aykırı bilgi", "kamu barışı", "elverişlilik" ve "endişe-korku-panik" gibi ibarelerin ise geniş ve subjektif yorumlara açık olduğu savunuldu.

Mahkeme Başkanı Zühtü Arslan imzalı karşı oy, tartışmayı daha da ileri taşıdı ve "gerçeklik denetimi" riskine dikkat çekti. Bu görüşe göre madde, kaçınılmaz biçimde "hangi bilginin gerçek olduğuna" ilişkin bir devlet denetimi tartışmasını büyütebilir; bu da çoğulculukla çelişen bir "gerçeklik tekeli" tehlikesi doğurabilir. Karşı oy metni, bu hattın "sansür ve kanaat denetimi" riskini artıracağını savundu.

Hasan Tahsin Gökcan imzalı karşı oy ise "çoğunluğun güvencelerinin metne değil yoruma dayandığı" eleştirisini öne çıkardı. Bu görüşe göre, normda açıkça "gerçeğe aykırı bilgi" yazarken, uygulamada bunun "görünür gerçeklik" olarak dar yorumlanacağını varsaymak belirlilik sorununu tek başına çözmüyor. Karşı oy, "endişe-korku-panik" saiki gibi sübjektif bir unsurun tespitiyle birlikte değerlendirildiğinde, düzenlemenin ifade özgürlüğü üzerinde caydırıcı etki yaratabileceğini belirtti.

Karşı oyların bir diğer ortak hattı, "kamu barışını bozmaya elverişlilik" ibaresi üzerinden kuruldu. Bazı üyelere göre düzenleme, gerekçede "somut tehlike suçu" gibi anlatılsa da, metin "açık ve yakın tehlike" eşiğini aramıyor. Bu nedenle suç, pratikte "soyut tehlike suçu" gibi çalışabilir; yani kamu barışı bakımından somut bir tehdit veya yakın tehlike ortaya konmadan da cezalandırmanın önü açılabilir.

Kenan Yaşar imzalı karşı oy da aynı yerden bastırdı: "Elverişli" sayılan her gerçeğe aykırı bilginin, somutlaştırma ve değerlendirme yapılmadan cezalandırılabilmesinin, demokratik toplum gerekleriyle bağdaşmadığı savunuldu. Bu nedenle kuralın ölçüsüz olduğu ve iptal edilmesi gerektiği görüşü yazıldı.

Yusuf Şevki Hakyemez, ayrıca "kademeli müdahale" vurgusu yaptı. Bu karşı oya göre kamu düzeni amacıyla önce daha hafif araçlar denenmeli; hapis tehdidi en son çare olmalı. Metin, ispat zorluğu ve belirsizlik yanında, tutuklama tedbiri ihtimalinin de caydırıcı etkiyi büyütebileceğini savundu.

VENEDİK KOMİSYONU'NUN RAPORU: ÖNGÖRÜLEMEZ

Venedik Komisyonu, Türkiye'de "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçunu getirmeyi hedefleyen düzenlemeye ilişkin değerlendirmesinde, metnin ifade özgürlüğü üzerinde "caydırıcı etki" yaratabileceği uyarısında bulundu. Komisyon, özellikle seçim dönemlerinde böyle bir suç tanımının gazeteciler ve yurttaşlar üzerinde oto-sansürü artırma riski taşıdığını vurguladı.

Komisyonun "acele ortak görüş" başlıklı raporu 7 Ekim 2022'de Strasbourg'da yayımlandı. Görüş, Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi'nin (PACE) İzleme Komitesi ta-

lebiyle hazırlandı; Komisyon, Türkiye'ye gidemediği için siyasi partiler ve sivil toplum temsilcileriyle çevrim içi toplantılar yaptığını belirtti.

Rapora göre tartışmalı düzenleme, Mayıs 2022'de Meclis gündemine giren ve basın kanunu ile internet mevzuatında da değişiklikler öngören geniş bir "torba" teklifin parçasıydı. Venedik Komisyonu, özellikle Türk Ceza Kanunu'na eklenmek istenen 217/A maddesine odaklandı.

Komisyon, 217/A maddesinin farklı "resmî çevirilerinde" bile kavramların değiştiğine dikkat çekti. Bir metinde "yanıltıcı bilgi", başka bir metinde "yanlış bilgiyi yayma" gibi ifadeler kullanıldığını, bu durumun maddenin neyi suç saydığını daha da belirsizleştirdiğini kaydetti.

Venedik Komisyonu'nun ana eleştirisi, suç tanımının geniş ve muğlak olması. Raporda "yanıltıcı/yanlış bilgi", "alenen yayma", "kamu barışını bozma", "genel sağlık", "örgüt faaliyeti kapsamında" gibi ifadelerin çok farklı yorumlara açık olduğu ve keyfî uygulama riskini büyüttüğü belirtiliyor. Komisyona göre bu belirsizlik, "kanunla öngörülmüş olma" şartı bakımından sorun yaratıyor; vatandaşın davranışını öngörebilmesi için metnin daha net olması gerektiği vurgulanıyor.

Komisyon, düzenlemenin hedeflediği alanın "meşru amaç" kapsamında değerlendirilebileceğini de not etti. Dezenformasyonla mücadele, kamu düzeni, ulusal güvenlik ve kamu sağlığı gibi gerekçelerin devletler açısından meşru olabileceğini kabul etti. Ancak bu kabul, ceza hukuku yoluyla getirilen çözümün otomatik olarak haklı olduğu anlamına gelmiyor, dedi.

Raporda dikkat çeken bir diğer tespit, Türkiye'de zaten "kamu barışına karşı suçlar" ve benzeri başlıklarda çeşitli ceza normlarının bulunduğu. Komisyon, mevcut yasal çerçeve varken yeni bir suç ihdas edilmesi için "acil toplumsal ihtiyaç" şartının ikna edici biçimde ortaya konamadığı sonucuna vardı.

Venedik Komisyonu, ceza tehdidinin gazetecilik açısından doğrudan risk doğurduğunu da yazdı. Rapora göre, "kamuyu ilgilendiren konularda" haber yapan basın için en büyük tehlike, belirsiz bir suç tanımı nedeniyle haber, alıntı, paylaşım gibi faaliyetlerin soruşturma konusu edilmesi. Komisyon, bunun basının "kamusal denetçi" rolünü zayıflatacağını ve haber akışını daraltacağını belirtti.

Komisyon ayrıca, maddedeki cezanın 1 ila 3 yıl hapis olarak öngörülmesini "ağır" buldu. Türkiye'de bu aralıktaki cezaların her zaman fiilen cezaevine girmeyle sonuçlanmasa bile, mahkûmiyet kararının sabıka kaydı ve haklar üzerinde kalıcı etkileri olabileceğini vurguladı.

Raporda, anonimlik konusuna ayrı bir parantez açıldı. 217/A maddesinde "kimliğini gizleyerek" işlenmesi halinde cezanın artırılması öngörülürken, Komisyon internet ortamında anonim ifadenin ifade özgürlüğünün önemli bir boyutu olduğunu hatırlattı. Özellikle korku ikliminin ve oto-sansürün konuşulduğu bir ortamda, anonim kalabilmenin kamusal tartışma açısından kritik olabileceğini kaydetti.

Sonuç bölümünde Komisyon, bu düzenlemenin yürürlüğe girmesi halinde ifade özgürlüğüne müdahalenin "demokratik bir toplumda gerekli" ve "orantılı" sayılamayacağını belirtti. Komisyonun açık tavsiyesi net: Türkiye'nin, Türk Ceza Kanunu'na 217/A

maddesini ekleyen taslağı yasalaştırmaması.

ULUSLARARASI İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ KURULUŞU ARTICLE19: YASA KANUNİLİK KRİTERLERİNİ KARŞILAMIYOR

ARTICLE 19, Türkiye'de "halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma" suçunun (TCK 217/A) ilk kez uygulandığı davalardan biri olarak anılan Sinan Aygül dosyası için kapsamlı bir "uzman görüşü" yayımladı. Londra tarihli metin, dosyanın Yargıtay 8. Ceza Dairesi önünde olduğu aşamada hazırlandı ve Aygül hakkındaki mahkûmiyetin uluslararası ifade özgürlüğü standartlarına aykırı olduğunu savundu.

Görüşe göre sorun sadece tek bir yargılama değil; bizzat TCK 217/A'nın kendisi. ARTICLE 19, maddenin hem Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi hem de Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19. maddesiyle güvence altına alınan ifade özgürlüğü standartlarını karşılamadığını, bu nedenle yürürlükten kaldırılması gerektiğini belirtiyor. Metin, "mahkeme bu hükmü yargılama için yeterli yasal dayanak saysa bile" Aygül'ün bu maddeden cezalandırılmasının ayrıca bir ihlal oluşturduğunu vurguluyor.

Dosyanın olgularında dikkat çeken nokta, haber niteliğindeki bir paylaşımın ceza davasına dönüşmesi. Görüşte aktarıldığına göre Aygül, 13 Aralık 2022 gecesi Tatvan'da 14 yaşındaki bir çocuğa cinsel istismar iddiasına ilişkin bir paylaşım yaptı; "zanlılar polis ve uzman çavuş" ifadesini kullandı. Aynı gece Bitlis Valisi'nin kendisini aramasının ardından ikinci bir paylaşım yaparak bilgiyi teyit etmeden paylaştığı için özür dilediğini ve valinin iddiaları yalanladığını yazdı. Ertesi gün gözaltına alındı ve 217/A'dan tutuklandı.

ARTICLE 19'un metni, mahkûmiyet kararının dayandığı mantığı da tartışıyor. İlk derece mahkemesi, paylaşımın "yanıltıcı bilgi" içerip içermediği ve "kamu barışını bozmaya elverişlilik" unsurunun oluşup oluşmadığı üzerinde durdu. Mahkeme, Aygül'ün gazeteci olarak tanınırlığını ve sosyal medyadaki etkisini de "endişe ve korku yaratma" kabiliyetine dayanak yaptı; ayrıca devlet ve kurumları "küçük düşürme amacı" gibi değerlendirmelerle sonuca gitti. Aygül 10 ay hapis cezasına çarptırıldı; istinaf mahkûmiyeti onadı.

Uzman görüşünün omurgası, ifade özgürlüğü kısıtlamaları için kullanılan "üç aşamalı test": müdahalenin kanunla öngörülmesi, meşru amaç gütmesi ve demokratik toplumda gerekli-orantılı olması. ARTICLE 19, 217/A'nın özellikle "kanunilik" ayağında tökezlediğini söylüyor: "gerçeğe aykırı" sayılacak bilginin nasıl belirleneceğine dair bir kriter seti bulunmadığını, "endişe, korku veya panik" gibi kavramların ise son derece öznel kaldığını belirtiyor. Metne göre bu belirsizlik, insanları cezai yaptırımdan kaçınmak için otosansüre iterek caydırıcı etki yaratıyor.

ARTICLE 19, "dezenformasyon" tartışmasına daha temel bir yerden yaklaşıyor: Görüşte, "bilginin yanlış olması" tek başına ifade özgürlüğünü sınırlamak için meşru bir gerekçe sayılmıyor. Bu yaklaşım, Birleşmiş Milletler organlarının ve ifade özgürlüğü raportörlerinin "muğlak 'yalan haber' yasakları"na yönelik eleştirileriyle birlikte akta-

rılıyor. Kuruluş, devletlerin yanlış bilgiyle mücadelede ceza hukuku yerine daha az kısıtlayıcı araçlara yönelmesi gerektiğini savunuyor.

Metin, Aygül dosyasında "gereklilik ve orantılılık" açısından da sert. ARTICLE 19'a göre iddia makamı ve mahkeme, somut bir kamu düzeni tehdidini "bireyselleştirilmiş" biçimde ortaya koyamadı; buna rağmen hapis cezası gibi ağır bir yaptırım tercih edildi. Üstelik Aygül'ün aynı gün düzeltme yapması ve özür dilemesi, görüşe göre "zararı azaltan" değil, çoğu durumda "zararı ortadan kaldıran" bir davranış; yanlış bilgiye karşı en etkili yanıtın da çoğu zaman bu tür hızlı düzeltmeler olduğu belirtiliyor.

Sonuç bölümünde ARTICLE 19, Tatvan Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen kovuşturmanın ve mahkûmiyetin ifade özgürlüğünü ihlal ettiği kanaatini net biçimde yazıyor. Kuruluş, Yargıtay'dan mahkûmiyetin bozulmasını ve beraat kararı verilmesini istiyor; daha geniş düzeyde ise 217/A'nın yürürlükten kaldırılması gerektiğini savunuyor.

MLSA, SANSÜR YASASI'NI AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ'NE TAŞIDI

MLSA Hukuk Birimi, 217/A kapsamında tutuklanan ilk gazeteci olan Sinan Aygül adına yaptığı başvuruda, kanunilik kriterini sağlamayan 217/A hükmü uyarınca tutuklama kararı verilmesinin kanunilik kriterini ihlal ettiğini belirtti. MLSA başvurusunda, 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' şeklindeki suç tipinin yanlış bilginin nasıl belirleneceği konusunda bir düzenleme yapmadığını, bu nedenle idare ve yargı için bir bilgi tekeli yarattığını belirtti. Düzenlemenin muğlak, öngörülemez olduğunu belirten MLSA Hukuk Birimi, Sinan Aygül'ün kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı ile ifade özgürlüğünün ihlal edildiğini öne sürdü

Başvuru ayrıca haksız koruma tedbirleri nedeniyle açılacak tazminat davalarının basın ve ifade özgürlükleri için etkili bir giderim yolu sağlamadığını belirtiyor

MLSA'nın savunmanlığını üstlendiği ve kamuoyunda sansür yasası olarak bilinen 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' (TCK m.217/A) kapsamında tutuklanan ilk gazeteci olan Sinan Aygül'ün adına AİHM'e yapılan başvuruda, sansür yasasının kanunilik kriterlerini taşımadığı öne sürülüyor. Başvurunun Sansür Yasası'nın AİHM kriterlerine uygunluğunun değerlendirilmesi bakımından içtihat oluşturabilecek nitelikte olduğu ifade ediliyor.

MLSA'nın savunmanlığını üstlendiği gazeteci ve Bitlis Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Sinan Aygül, Ekim 2022'de Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren sansür yasası nedeniyle tutuklanan ilk gazeteci olmuştu. Aygül, 13 Aralık 2022'de Tatvan'da meydana gelen bir cinsel istismar haberini sosyal medya hesabında paylaşmış, ancak Valilik tarafından açıklama yapılması üzerine paylaşımını kaldırmıştı. Gece saatlerinde evi basılan Aygül gözaltına alınmış, ardından 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' iddiasıyla tutuklanarak cezaevine gönderilmişti. 14 Aralık'ta tutuklanan Aygül, 22 Aralık'ta tahliye edilmişti.

MLSA Hukuk Birimi, Aygül'ün tutukluluğunu Anayasa Mahkemesi'ne taşımış, Aygül'ün ifade ve basın özgürlüğü ile kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkının ihlal edildiğini belirtmişti. Özellikle Ekim 2022'de kabul edilen düzenlemenin oldukça muğlak olduğunu öne süren MLSA Hukuk Birimi, böyle bir suç tipinin gazetecilerin mesleki inisiyatiflerini ortadan kaldırdığını öne sürmüştü. Anayasa Mahkemesi ise Aygül'ün başvurusunu reddetmişti.

Tahliyesinin ardından Aygül hakkında 'halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yaymak' suçundan iddianame düzenlenerek Tatvan 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde dava açıldı. Yapılan yargılamanın sonunda Aygül'e on ay hapis cezası verildi. Yapılan istinaf başvurusunun reddedilmesi üzerine Yargıtay'a başvuruldu. Yargıtay ise beraat kararı verilmesi gerektiği yönündeki kararıyla, mahkumiyet kararını bozdu. Van Bölge Adliye Mahkemesi tarafından yeniden yargılama yapılırken, Sinan Aygül'ün 2024 yılında beraatine karar verildi.

MLSA'nın 2025 yılının Şubat ayında yayınladığı 'Sansür Yasasının Gölgesinde İfade Özgürlüğü Raporu'nun bulgularına göre, kanunun uygulandığı ilk iki yılda 4.590 kişi hakkında soruşturma açıldı. Düzenlemenin kabul edildiği tarihten 2025 yılının Şubat ayına kadar en az 65 gazeteci hakkında 93 soruşturma açıldı.

Rapora göre özellikle kamu otoritesinin 'kırmızı alan' olarak belirlediği 'deprem', 'cinsel istismar vakaları', 'kolluk şiddeti' gibi konularda gazetecilere karşı sıklıkla uygulandığı belirtildi. Öte yandan gazetecilere açılan bütün tamamının beraatle sonuçlandığı tespit edilmiştir.

VERİLERİN ANALİZİ

YÖNTEM

Bu raporda kullanılan veriler, MLSA'nın dava izleme programı çerçevesinde 2024-2026 yılları arasında tutulan sistematik kayıtlardan elde edilmiştir. Duruşma izleme formları; sanık bilgileri, suçlamalar, mahkeme kararları, tutukluluğa ilişkin bilgiler ve usul sorunlarını kapsamaktadır. TCK 217/A'ya ilişkin davalar 'yanıltıcı bilgi', 'dezenformasyon' ve '217' anahtar kelimeleriyle tespit edilmiştir.

MLSA tarafından izlenen toplam 1.060'ın üzerinde duruşma kaydı içinden 39 duruşma kaydı TCK 217/A kapsamında tespit edilmiş; bu duruşmalar 21'den fazla ayrı davayı kapsamaktadır. İzleme döneminin 2024 sonundan başlaması nedeniyle bazı erken dönem davalar eksik kayıtlarla temsil edilmiş olabilir.

DAVALARA GENEL BAKIŞ

MLSA'nın izleme verilerine göre 217/A kapsamındaki davalarda sanıklar şu kategorilere girmektedir:

• Gazeteciler ve muhabirler: Evrim Kepenek, Yüsra Batıhan, Sinan Aygül, Furkan Karabay, Tolga Şardan, Merdan Yanardağ, Ozan Balık, Zafer Arapkirli, Timur Soykan, Barış Pehlivan, Şule Aydın, Murat Ağırel, Dinçer Gökçe, Nilay Can, Veysi Dündar, Ahmet Kanbal ve diğerleri.

Aktivistler ve sosyal medya kullanıcıları: Veli Saçılık (sosyolog-yazar), Feyza Nur Çalıkoğlu ve çok sayıda anonim kullanıcı.

İş dünyası temsilcileri: TÜSİAD eski yöneticileri Ömer Aras ve Orhan Turan.

Hukuk profesyonelleri: İstanbul Barosu Başkanı İbrahim Kaboğlu ve 10 yönetim kurulu üyesi, avukat İrem Çiçek.

Sağlık çalışanları: Doktor Yusuf Eryazğan.

Siyasi danışmanlar: Antalya davasındaki Necati Özkan..

YARGILAMA SONUÇLARI

Beraat	HAGB	Devam Ediyor
9	7	15+
Sinan Aygül, Evrim Kepenek Batuhan Çolak Eray Ertürk Nilay Can Dinçer Gökçe Veysi Dündar Feyza Nur Çalıkoğlu İbrahim Kaboğlu ve İstanbul Barosu'nun 10 üyesi	Veli Saçılık – 10 ay Yüsra Batıhan – 10 ay Nasuh Mahruki – 11 ay 20 gün Süha Çardaklı – 1 yıl 11 ay 12 gün Serkan Kafkas – 1 yıl 11 ay 12 gün İrem Çiçek – 10 ay Ömer Aras, Orhan Turan (TUSİAD) - 1 yıl 3 ay 18 gün	Tolga Şardan Furkan Karabay Merdan Yanardağ Ahmet Kanbal Timur Soykan Barış Pehlivan ve diğerleri

Not: HAGB (Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması), sanığın 5 yıllık denetim süresi boyunca yeni bir suç işlememesi koşuluyla mahkûmiyetin sicile işlenmemesi anlamına gelmektedir. Bu m kanizma, sanığı fiilen süregelen bir baskı altında tutmaktadır.

Sonuçlanan davalarda ortaya çıkan tablo, yasanın 'mahkûmiyet' değil 'yargılama sürecinin bizzat kendisinin ceza' olarak işlev gördüğünü göstermektedir:

Beraatler: Sinan Aygül (Yargıtay bozması sonrası), Evrim Kepenek (Şubat 2025), Ajans Muhbir sanıkları Batuhan Çolak ve Eray Ertürk, Yenidoğan davası gazetecileri Nilay Can, Dinçer Gökçe ve Veysi Dündar (Ocak 2026), Feyza Nur Çalıkoğlu – Geri Gönderme Merkezi haberleri (Şubat 2026), İbrahim Kaboğlu ve 10 üye (İstanbul Barosu) (Ocak 2026).

HAGB ile sonuçlanan mahkûmiyetler: Veli Saçılık – 10 ay, Yüsra Batıhan – 10 ay, Nasuh Mahruki – 11 ay 20 gün, Süha Çardaklı ve Serkan Kafkas – 1 yıl 11 ay 12'şer

gün, avukat İrem Çiçek – 10 ay (Ocak 2026), Tüsiad yöneticileri Ömer Aras ve Orhan Turan – 1 yıl 3 ay 18'er gün (Mart 2026).

Devam eden davalar: Tolga Şardan, Merdan Yanardağ, Ahmet Kanbali, Furkan Karabay (217/A davası), Timur Soykan, Barış Pehlivan ve pek çok diğer sanık.

TUTUKLULUK

MLSA'nın izlediği davalar içindeki en ağır tutukluluk örneği gazeteci Furkan Karabay'dır. Karabay, 15 Mayıs 2025'te tutuklanmış; Silivri Cezaevi'nde 201 gün kaldıktan sonra 2 Aralık 2025'te tahliye edilmiştir. Bu uzun tutukluluk süresi, 217/A suçlamasını içeren davadan değil; 'Cumhurbaşkanına hakaret', 'terörle mücadelede görev almış kişileri hedef gösterme' ve 'kamu görevlisine hakaret' suçlamalarını kapsayan ayrı bir davadan kaynaklanmaktadır. İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi bu davada Karabay'ı 4 yıl 3 ay hapis cezasına çarptırmış; cezaevinde geçirilen süreyi mahsup ederek tahliyesine hükmetmiştir. Savcılık itiraz etmiş, dosya İstanbul 26. Ağır Ceza Mahkemesi'ne gönderilmiştir. Karabay, 23 Ocak 2026'da İBB soruşturmasına dair haberi nedeniyle yeniden gözaltına alınmış ve ev hapsiyle serbest bırakılmıştır; bu ikinci gözaltı doğrudan 217/A suçlamasına dayanmaktadır.

Nasuh Mahruki, YSK Başkanı'nın elektronik oylama açıklamasına ilişkin paylaşımları nedeniyle 20 Kasım 2024'te tutuklanmış; 5 Aralık 2024'te tahliye edilmiştir. Sinan Aygül ise 217/A kapsamında tutuklanan ilk gazeteci olarak 14–22 Aralık 2022 tarihleri arasında tutuklu kalmıştır.

KRİZ DÖNEMLERİNDE YOĞUNLAŞMA

Dava verileri incelendiğinde yasanın belirli kriz dönemlerinde belirgin biçimde yoğunlaştığı dikkat çekmektedir:

6 Şubat 2023 depremleri: Evrim Kepenek (yardım dağıtımına ilişkin haberi), Yüsra Batıhan (deprem haberciliği), Ahmet Kanbal (AFAD eleştirisi), Veli Saçılık (deprem sosyal medya paylaşımları). Bu dava kümesi, yasanın kriz haberciliğini baskılamak amacıyla araçsallaştırıldığının en net kanıtını sunmaktadır.

Seçim süreci: Nasuh Mahruki, YSK'nın elektronik oylama açıklamasına yaptığı itiraz nedeniyle seçim sürecinde hedef alındı.

Yargı haberciliği: Tolga Şardan (MIT raporunu haberleştiren T24 gazetecisi), Yenidoğan davası gazetecileri, Furkan Karabay (İBB soruşturması) doğrudan yargı süreçlerine ilişkin haberler nedeniyle 217/A'yla yargılanmaktadır.

ÖRNEK DAVALAR TABLOSU

MLSA dava izleme verilerinden elde edilen 217/A davaları aşağıdadır:

Sanık	Mahkeme	Konu	Sonuç
Sinan Aygül (gazeteci)	Tatvan 2. Asliye	Cinsel istismar haberini sosyal medyada paylaşma – 217/A kapsamında tutuklanan ilk gazeteci	Beraat (2024)
Evrim Kepenek (gazeteci)	İstanbul 13. Asliye	Deprem yardım dağıtımına ilişkin AFAD haberi	Beraat (Şubat 2025)
Yüsra Batıhan (gazeteci)	Ankara 75. Asliye	6 Şubat deprem haberciliği	10 ay HAGB
Furkan Karabay (gazeteci)	İstanbul 22. Ağır Ceza	Esenyurt ve İBB soruşturma haberleri; 201 gün tutuklu	Devam ediyor
Tolga Şardan (gazeteci)	İstanbul 2. Asliye	MIT yargı raporu haberi (T24)	Devam ediyor
Merdan Yanardağ (gazeteci)	İstanbul 35. Asliye	217/A kapsamında yargılama	Devam ediyor
Ahmet Kanbal (muhabir)	Adıyaman 5. Asliye	AFAD deprem müdahalesini eleştiren yayın	Devam ediyor
Timur Soykan, Barış Pehlivan, Şule Aydın, Murat Ağırel	Bakırköy 34. Asliye	Yanıltıcı bilgi + dini değerleri aşağılama	Devam ediyor
Ozan Balık (gazeteci)	Antalya 26. Asliye	217/A kapsamında yargılama	Devam ediyor
Zafer Arapkirli (gazeteci)	İstanbul 23. Asliye	Kin tahriki + yanıltıcı bilgi yayma	Devam ediyor
Nilay Can, Dinçer Gökçe, Veysi Dündar (gazeteciler)	Bakırköy 2. Asliye	Yenidoğan davası savcısına müdahale haberi	Beraat (Ocak 2026)
İrem Çiçek (avukat)	Bakırköy 2. Asliye	Yenidoğan davası paylaşımları	10 ay HAGB (Ocak 2026)
Veli Saçılık (sosyolog)	Ankara 10. Asliye	6 Şubat deprem sosyal medya paylaşımları	10 ay HAGB
Nasuh Mahruki (eski AKUT başkanı)	İstanbul 15. Asliye	YSK elektronik oylama açıklaması itirazı – tutuklandı	11 ay 20 gün HAGB
Ömer Aras, Orhan Turan (TÜSİAD)	İstanbul 28. Asliye	Yanıltıcı bilgi + yargıyı etkileme	1 yıl 3 ay 18 gün HAGB
İbrahim Kaboğlu + 10 üye (İstanbul Barosu)	İstanbul 26. Ağır Ceza	Örgüt propagandası + yanıltıcı bilgi yayma	Beraat (Ocak 2026)
Yusuf Eryazğan (doktor)	İstanbul 32. Asliye	Yanıltıcı bilgi yayma	Beraat (Ocak 2025)
Feyza Nur Çalıkoğlu	İstanbul 2. Asliye	Yanıltıcı bilgi yayma	Beraat (Şubat 2026)
Süha Çardaklı, Serkan Kafkas (Ajans Muhbir)	Ankara 7. Asliye	Kin tahriki + yanıltıcı bilgi yayma (Zafer Partisi davası)	HAGB – 1 yıl 11 ay 12 gün
Batuhan Çolak, Eray Ertürk (Ajans Muhbir)	Ankara 7. Asliye	Aynı dava, gazeteci sanıklar	Beraat
Can Uğur	İstanbul 2. Asliye	Dezenformasyonla Mücadele Kanunu	Devam ediyor

VERİLEN CEZALARIN ÖZETLERİ

Sanık	Mahkeme	Ceza	Suçlama	Durum
Veli Saçılık	Ankara 10. Asliye	10 ay	Halkı yanıltıcı bilgiyi yayma	HAGB (2024)
Yüsra Batıhan	Ankara 75. Asliye	10 ay	Halkı yanıltıcı bilgiyi yayma	HAGB (2025)
Nasuh Mahruki	İstanbul 15. Asliye	11 ay 20 gün	Halkı yanıltıcı bilgiyi yayma	HAGB (2025)
Süha Çardaklı	Ankara 7. Asliye	1 yıl 11 ay 12 gün	Kin tahriki + yanıltıcı bilgi	HAGB (2025)
Serkan Kafkas	Ankara 7. Asliye	1 yıl 11 ay 12 gün	Kin tahriki + yanıltıcı bilgi	HAGB (2025)
İrem Çiçek (avukat)	Bakırköy 2. Asliye	10 ay	Halkı yanıltıcı bilgiyi yayma	HAGB (2026)
Ömer Aras, Orhan Turan	İstanbul 28. Asliye	1 yıl 3 ay 18 gün	Yanıltıcı bilgi + yargıyı etkileme	HAGB (2026)
TOPLAM CEZA (6 sanık)		8 yıl 2 gün	Tümü HAGB; hiçbiri infaz edilmedi	

Not: Ajans Muhbir davasındaki (Süha Çardaklı, Serkan Kafkas) cezalar ağırlıklı olarak 'halkı kin ve düşmanlığa tahrik' suçuna dayanmakta; 217/A tek başına esas gerekçe değildir. Gazeteci sanıklar Batuhan Çolak ve Eray Ertürk aynı davada beraat etmiştir.

DEĞERLENDİRME VE ÖRÜNTÜLER

SÜREÇ CEZASI: BERAAT KAZANMAK BİLE YETMİYOR

MLSA verilerinin ortaya koyduğu en kritik bulgu şudur: TCK 217/A uygulamasında amaçlanan caydırıcı etki, mahkûmiyet değil yargılama sürecinin bizzat kendisiyle sağlanmaktadır. Gazeteciler beraat kazandığında bile aylarca süren yargılama süreci, tutukluluk riski, hukuki masraflar, medyada oluşan damgalama ve mesleki belirsizlik kalıcı izler bırakmaktadır.

Furkan Karabay örneği bu örüntünün en çarpıcı yansımasıdır: 201 gün cezaevinde kaldıktan sonra tahliye olan gazeteci, bir ay geçmeden yeniden gözaltına alınmış ve ev hapsiyle serbest bırakılmıştır. Sinan Aygül ise beraat kararına kavuşmak için yaklaşık üç yıl yargılanmış; tutukluluğu AİHM'e taşınmıştır.

GAZETECİLER İLE GAZETECİ OLMAYANLAR ARASINDAKİ AYRIŞMA

MLSA'nın izlediği davalar, gazeteci sanıklar ile gazeteci olmayan sanıklar arasında sonuçlar bakımından anlamlı bir ayrışmaya işaret etmektedir. Gazetecilerin yargılandığı sonuçlanan tüm davalar beraatle ya da devam eden süreçlerle seyretmektedir. Buna karşılık Veli Saçılık (sosyolog), İrem Çiçek (avukat) ve Ajans Muhbir davasındaki iki sanık gibi gazetecilik mesleğini icra etmeyen sanıklar HAGB kararlarıyla karşılaşmıştır.

YASANIN KAPSAMININ GENİŞLEMESİ

TCK 217/A ilk uygulandığında gazetecileri hedef almaktaydı. Üç yılın ardından yasa şimdi çok daha geniş bir kesimi kapsayacak biçimde uygulanmaktadır: iş dünyası temsilcileri (TÜSİAD yöneticileri), hukuk profesyonelleri (İstanbul Barosu yönetimi, avukatlar), sağlık çalışanları (doktorlar), aktivistler ve sosyal medya kullanıcıları.

HAGB'NİN CAYDIRICI İŞLEVİ

HAGB mekanizması, mahkûmiyet kararlarının açıklanmasını 5 yıllık bir deneme süresine bağlamaktadır. Görünürde 'ikinci şans' sunan bu mekanizma uygulamada sanıkları uzun süreli bir belirsizlik içinde tutmakta; kararın açıklanmaması koşulunu yerine getirmek adına benzer davranışlardan kaçınmalarına yol açmaktadır.

ULUSLARARASI STANDARTLARLA UYUMSUZLUK

TCK 217/A'nın uygulaması, uluslararası kuruluşların öngördüğü riskleri somutlaştırmıştır. Venedik Komisyonu'nun 'öngörülemez' uyarısı, mahkemelerin farklı davalar arasında son derece tutarsız kararlar vermesiyle doğrulanmıştır. ARTICLE 19'un 'somut kamu düzeni tehdidi ispat edilmeden mahkûmiyet' uyarısı Aygül davasında gerçekleşmiştir. MLSA'nın AİHM başvurusu hâlâ beklemededir ve emsal niteliğinde bir kararla sonuçlanabilecektir.

POLİTİKA ÖNERİLERİ

YASAMA ORGANINA

• TCK 217/A'nın ya yürürlükten kaldırılması ya da köklü biçimde değiştirilerek 'gerçeğe aykırı bilgi', 'kamu barışı' ve 'endişe-korku-panik' gibi ibarelere somut ve öngörülebilir tanımlar getirilmesi.

Suçun ancak somut ve bireyselleştirilmiş bir kamu düzeni tehditiyle kanıtlanması durumunda uygulanabilir hâle getirilmesi; 'soyut tehlike' modelinden vazgeçilmesi.

Gazetecilik faaliyetlerini açıkça kapsam dışında bırakan bir istisna düzenlemesinin hayata geçirilmesi.

Hapis cezasının ilk başvurulacak değil son çare olduğu bir yaklaşımın benimsenmesi.

YARGIYA

Mahkûmiyet kararlarından önce somut kamu düzeni tehdidinin bağımsız biçimde ortaya konulmasının zorunlu tutulması.

AİHS Madde 10 ve MSHS Madde 19'un ölçütlü bir değerlendirmeyle her davaya uygulanması.

Tutukluluğun istisnai ve son çare olarak değerlendirilmesi; gazetecilik faaliyetlerine dayanan davalarda adli kontrol gibi alternatiflere öncelik tanınması.

ULUSLARARASI AKTÖRLERE

MLSA'nın AİHM başvurusunun (Sinan Aygül / Türkiye) izlenmesi ve karar verilmesi hâlinde geniş çevrelere duyurulması.

Gazeteci ve insan hakları savunucularına karşı 217/A'nın araçsallaştırıldığı davalar üzerinde izleme çalışmalarının sürdürülmesi.

YÖNTEM VE KISITLAMALAR

Bu rapor, MLSA'nın 2024-2026 yılları arasında yürüttüğü sistematik dava izleme programının verilerine dayanmaktadır. İzleme gözlemcileri, duruşmaları bizzat takip ederek standartlaştırılmış formlar aracılığıyla yapılandırılmış veriler toplamıştır. 217/A davaları şu anahtar kelimelerle tespit edilmiştir: 'yanıltıcı bilgi', 'dezenformasyon' ve '217/A'.

Kısıtlamalar: (1) İzleme 2024 sonunda başlamıştır; dolayısıyla daha önceki dava kayıtları eksik olabilir. (2) Bazı 217/A davaları siyasi hassasiyeti nedeniyle kamuoyuna yansımamış ya da resmi kayıtlara geçmemiş olabilir. (3) Sanıkların gerçek sayısı, MLSA'nın izlediği davalar düzeyinde tutulmaktadır. (4) Karar verilerindeki boşluklar, bazı davalarda sonucun hâlâ açıklanmamış olmasından kaynaklanmaktadır.

SONUÇ

TCK 217/A'nın uygulaması, yasanın 'dezenformasyonla mücadele' için değil, kamuyu ilgilendiren hassas konulardaki haber, yorum ve eleştirileri dizginlemek için araçsallaştırıldığını gözler önüne sermiştir.

MLSA'nın izleme verileri, yasanın uygulanmasının yalnızca gazetecileri değil, giderek daha geniş bir sivil toplum kesimini hedef aldığını göstermektedir. TCK 217/A, bireyleri mahkûm eden bir 'hukuki araç' olarak değil, bir baskı ve caydırma mekanizması olarak işlev görmektedir.

MLSA bu bulguların ışığında şu temel öneriyi sunmaktadır: TCK 217/A ya yürürlükten kaldırılmalı ya da Venedik Komisyonu, ARTICLE 19 ve uluslararası insan hakları standartlarının öngördüğü kapsamlı reformlarla köklü biçimde değiştirilmelidir.

MLSA

mlsaturkey.com | info@medyavehukuk.org
@mlsaturkey